

Handläggare
Carite Ericson
Telefon: 0850821304

Till
Älvsjö stadsdelsnämnd
2020-01-19

Tillsyn av försäljning av folköl, tobak och e-cigarett

Redovisning av 2019 och tillsynsplan för 2020

Förslag till beslut

Stadsdelsnämnden godkänner redovisningen av tillsyn 2019 samt tillsynsplanen för 2020.

Sammanfattning

I detta ärende redovisas tillsyn och kontrollköp för 2019 samt årets tillsynsplan (perioden januari till juli 2020 med anledning av sammanslagningen med Hägersten-Liljeholmen) av försäljningsställen av folköl och e-cigarett.

Av Älvsjös 14 försäljningsställen säljer åtta ställen folköl och tobak och sex ställen enbart tobak. Ett ställe säljer även e-cigarett och e-juice. Förvaltningen gör sammantaget bedömningen att de flesta försäljningsställen uppfyller kraven, men några anmärkningar har gjorts.

Bakgrund

Under 2019 förändrades lagstiftningen om försäljning av tobak. För att sälja tobak måste företagare efter lagändringen begära tillstånd. Socialnämnden ansvarar för denna tillståndsgivning. Vilken nämnd som framöver ska ansvara för tillsyn av försäljning av tobak är fortfarande oklart.

Från och med januari 2020 är nämnden ansvarig för tillsyn av försäljning av folköl och e-cigarett inom sitt geografiska ansvarsområde. Som ett led i detta arbete genomförs kontrollköp för att säkerställa att legitimation efterfrågas vid försäljning till personer under 25 år.

Älvsjö stadsdelsförvaltning
Avdelningen för samhällsutveckling

Älvsjö Stationsgata 21
Box 48
125 21 Älvsjö
Växel 08-508 21 000
Fax 08-508 21 099
alvsjo@stockholm.se
stockholm.se

Stadsdelsnämnden är ansvarig för tillsyn av försäljning av folköl, tobak och e-cigarett inom sitt geografiska ansvarsområde medan socialnämnden svarar för samordning, information, utbildning för handlare, konsultativt stöd samt bransch- och myndighetssamverkan. Socialnämnden följer också upp

stadsdelsnämndernas tillsynsplaner och har hand om registrering av försäljningsställen samt uttag av tillsynsavgifter. Den folkölsförsäljning som sker på restauranger, som även har vin- och spritträttigheter, omfattas inte av nämndens tillsynsansvar.

Alkohollagen och lagen om tobak och liknande produkter är sociala skyddslagstiftningar där omsorgen av unga är en av grunderna. Åldersgränsen för att köpa folköl och tobak är 18 år. Näringsidkare är skyldiga att anmäla försäljning av folköl och tobak till kommunen. De är även skyldiga att bedriva egenkontroll över verksamheten och beskriva den i egenkontrollprogrammet.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av preventionssamordnaren inom avdelningen för samhällsutveckling. Ärendet behandlas i förvaltningsgruppen den 13 februari 2020.

Ärendet

Vid årets slut hade Älvsjö stadsdelsområde 14 försäljningsställen registrerade i stadens ärendehanteringssystem. Av dessa ställen säljer åtta både folköl och tobak och sex enbart tobak och ett ställe säljer även e-cigarett och e-juice.

Varje försäljningsställe ska få minst ett tillsynsbesök per år, utifrån den tillsynsplan som upprättats i början av året. Av arbetsmiljöskäl görs tillsynsbesöken av två personer. Besöken dokumenteras i ett tillsynsprotokoll. Fortlöpande under året sker dessutom tillsyn hos alla nyöppnade butiker samt vid ägarbyten. Lämplig information överlämnas och tillsynen är inriktad på att ge råd och stöd.

Varje tillsynsbesök registreras och dokumenteras i stadens ärendehanteringssystem OL2. Vid tillsynsbesöket försäkras sig personalen om att försäljningsställets skyltning, marknadsföring och märkning överensstämmer med lagen. Vid tillsynsbesöket kontrolleras att egenkontrollprogram finns och att det är anpassat efter försäljningsställets förhållanden. Förvaltningen delar ut informationsmaterial om gällande regler vid första tillsynsbesöket.

Av Älvsjös 14 försäljningsställen säljer åtta ställen folköl och tobak och sex ställen enbart tobak. Ett ställe säljer även e-cigarett och e-juice.

Sedan ett par år tillbaka finns återigen möjlighet att genomföra kontrollköp av tobak och folköl med hjälp av ungdomar som fyllt 18 år som en kompletterande tillsynsmetod. Kontrollköp

genomfördes under 2019 i samtliga butiker som säljer tobak. Kontrollköpen ägde rum vid 4 tillfällen; i april, oktober och december. Vid ett tillfälle kontrollerades försäljning av cigaretter, vid ett annat snus och vid två tillfällen folköl.

Resultat av tillsyn 2019

I april gjordes det för första gången i stadsdelen ett kontrollköp på folköl. Då sålde en butik av åtta folköl till ungdom som inte kunde uppvisa legitimation.

Vid ett av kontrollköpstillsfällena i oktober handlade ungdomarna snus av 12 butiker. Ingen butik sålde snus till ungdom som inte kunde uppvisa legitimation, vilket är en förbättring jämfört med 2018. Vid det andra kontrollköpet i oktober handlade ungdomar cigaretter, varav två butiker sålde utan att kontrollera legitimation. Under december gjordes en ny omgång av kontrollköp av folköl i alla åtta butiker. En butik sålde då folköl utan att kontrollera legitimation.

Tillsynsplan 2020

Förvaltningen har upprättat en tillsynsplan för folköl och e-cigaretter för 2020. Enligt denna kommer tillsynsbesök och kontrollköp att göras hos samtliga försäljningsställen under våren. I samband med besöken läggs resultatet in i OL2 och butiksinnehavaren får återkoppling med en upprättad tillsynsrapport. Genomförd tillsyn av försäljningsställen redovisas till nämnden senast oktober 2020.

Synpunkter och förslag

Förvaltningen gör bedömningen att de flesta försäljningsställen i sin helhet uppfyller kraven. Mot bakgrund av vad som redovisas ovan föreslår förvaltningen att nämnden godkänner tillsynsredovisningen av 2019 och tillsynsplanen för 2020.

Gunilla Davidsson
Stadsdelsdirektör

Daniel Granström
Avdelningschef

Bilagor

1. Redovisning av tillsyn 2019
2. Plan för tillsyn 2020

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Gunilla Davidsson, Stadsdelsdirektör	2020-01-30
Daniel Granström, Avdelningschef	2020-01-29